

Albert Ringer

Een eenzijdige verklaring

**God heeft
blijkbaar al
vergeven.
Wordt er nog
iets aan mij
gevraagd?**

Ik wist het een aantal weken eerder dan veel anderen. Dat komt omdat ik deel uitmaak van, zeg maar, het circuit van mensen die samen in Nederland de Joods-christelijke dialoog voor hun rekening nemen. Mijn collega, opperrabbin Jacobs, die ook op deze plaats zijn column schrijft, heeft daar een prominentere rol in dan ik. Ik las dat de PKN, de belangrijkste traditionele protestants-christelijke kerk in Nederland, van plan was zijn schuld te belijden aan wat Joden is aangedaan, vooral in de oorlog, tijdens de Shoa, maar ook een beetje ervoor en erna. Een mededeling waarbij ik de rol kreeg toebedeeld van toehoorder.

Schuld en schuldvergeving, het zijn woorden met een religieuze lading. Joden en christenen kijken er verschillend naar. En daarom denk ik dat Joden en christenen

heel verschillend naar de verklaring kijken. Miscommunicatie dus. In het jodendom zijn de ideeën over schuld en vergeving vooral vervlochten met Jom Kipoer, Grote Verzoendag. Er wordt onderscheid gemaakt tussen wat je mensen aangedaan hebt en wat er mis is gegaan in je relatie met God. Wanneer andere mensen het slachtoffer zijn van jouw handelen, is de eis dat je eerst probeert de schade te verminderen, als dat mogelijk is. Daarna moet je om vergeving vragen. Pas daarna komt schuldbelijdenis in beeld om de relatie met God te helen.

Ik heb geleerd dat in het traditionele christendom daden suspect zijn. Zonde, iets verkeerd doen, is in de eerste plaats schuld ten opzichte van God. Vergeving wordt gevraagd en verkregen in de relatie met God. Ook als dat mensen aangaat. De schuldbelijdenis

van PKN is een eenzijdige verklaring. Er is geen poging gedaan iets van de schade te herstellen en onze Joodse mening is maar heel beperkt gevraagd. Alsof de kerk besloten heeft zichzelf schuldenvrij te verklaren. En daar blijf ik dan, passief, achter. God heeft blijkbaar al vergeven. Wordt er nog iets aan mij gevraagd? Tora heeft van alles te zeggen over schuld. Neem het scheppingsverhaal. Na de eerste zonde vraagt de mens om vergeving. Dat lukt ten dele. De wereld wordt niet vernietigd, maar het paradijs is weg.

De verklaring sluit af met de hoop dat de relatie tussen Joden en christenen verder uitgroeit tot een diepe vriendschap. Met dat handjevol Joden dan, dat over is en probeert iets van de eigen Joodse wereld in stand te houden. Ik weet werkelijk niet of een schuldbelijdenis voldoende is. ■